5. ZDRAVSTVENO VARSTVO NA PRIMARNI RAVNI

NIJZ Nacionalni inštitut za **javno zdravje**



5.2. PATRONAŽNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

V Sloveniji so v letu 2024 zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu opravili skupaj 1.296.727 stikov, od tega 1.135.835 kurativnih, od tega 96.370 prvih stikov po delovnem nalogu, in 145.136 preventivnih ter od tega 113.667 stikov z otročnico, novorojenčkom in dojenčkom.
V Sloveniji so zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu v letu 2024 opravili skupno 1.296.727 stikov. Od tega je bilo 1.135.835 kurativnih stikov, med njimi 96.370 prvih stikov, opravljenih na podlagi delovnega naloga. Preventivnih stikov je bilo 145.136, od tega 113.667 stikov z otročnicami, novorojenčki in dojenčki.

Polivalentno patronažno zdravstveno varstvo je že od začetkov v 50. letih 20. stoletja v slovenskem prostoru pomemben del zdravstvenega varstva. Organizirano je kot samostojna služba ali organizacijska enota osnovnega zdravstvenega varstva v zdravstvenih domovih ali v okviru zasebnih izvajalcev s koncesijo za izvajanje patronažne dejavnosti.

Patronažno zdravstveno varstvo temelji na terenskem delu na geografsko opredeljenem območju z družinsko obravnavo pacientov v vseh življenjskih obdobjih in v njihovem domačem okolju. Delo posameznega izvajalca je usmerjeno predvsem v obravnavo geografsko opredeljenega terenskega območja kot celote, s tem pa tudi v obravnavo posameznika, družine in skupnosti v njihovem življenjskem okolju. Način in mesto delovanja opredeljujeta patronažno zdravstveno varstvo kot tisti del primarnega zdravstvenega varstva, ki najhitreje prepozna spremembe pri posamezniku, družini in lokalni skupnosti ter se lahko nanje tudi hitro in učinkovito odzove.

Skozi proces razvoja in s prenosom izvajanja vseh nalog, namenjenih posameznikom, družinam in skupnosti, na eno terensko medicinsko sestro, ki je tudi nosilka dejavnosti, je patronažno zdravstveno varstvo preraslo v družinsko patronažno varstvo in zdravstveno nego lokalne skupnosti.

Medicinske sestre v patronažnem zdravstvenem varstvu[1)] imajo v sklopu polivalentnega delovanja pri obravnavi posameznikov ter njihovih družin v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih številne možnosti za prepoznavanje ter obravnavo dejavnikov tveganja za zdravje in zdrav življenjski slog.

Njihovo delovanje je osredotočeno predvsem na tiste skupine prebivalcev, ki so zaradi bioloških lastnosti ali določenih obolenj posebno občutljivi na vplive okolja.

Preventivne obravnave izvajajo v skladu s Pravilnikom za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni ter Navodilom za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu. Kurativne obravnave izvajajo po naročilu zdravnika.

Zaradi naraščanja potreb po zdravljenju in zdravstveni negi v domačem okolju, ki so posledica staranja prebivalstva, novih medicinskih doktrin ter s tem hitrejšega odpuščanja iz bolnišnic, se je breme izvajanja teh obravnav v celoti preneslo na mrežo izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva. Ti posledično skoraj ne utegnejo več izvajati preventive, sicer izjemno pomembne zlasti pri skrbi za najbolj ranljive.

NIJZ je do leta 2023 zbiral podatke za namen statistične obdelave na obrazcu Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (oznaka obrazca DZS 8,95). Z letom 2023 pa je NIJZ uvedel elektronsko spremljanje zunajbolnišničnih obravnav (eSZBO) z uporabo aplikacije. Posodobljeno spremljanje omogoča natančnejši vpogled v izvajanje patronažnega zdravstvenega varstva, lažjo analizo značilnosti izvajanja storitev, obremenitev zaposlenih in kazalnikov kakovosti. Zaradi novega načina spremljanja patronažnega zdravstvenega varstva neposredna primerjava s preteklimi leti ni mogoča.

[1)] Glede na različne kompetenčne modele moramo upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego) v skladu s kompetenčnim modelom.

*5.2. Tabela 1: **Zdravstveno osebje, stiki in storitve** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2015–2024*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023[p)]	2024
Zdravstveno osebje[1)]										
Nosilec terenskega območja[2)]	696,6	706,8	722,5	734,2	762,4	793,9	812,7	824,6	845	869
TZN[3)]	120,4	115,9	111,1	105,2	97,8	84,1	80,1	69,7	82	54
SKUPAJ	**817,0**	**822,7**	**833,6**	**839,4**	**860,2**	**878,0**	**892,8**	**894,3**	**927**	**923**
Št. preb. na nosilca terenskega	2.961,9	2.920,5	2.859,9	2.819,7	2.740,4	2.645,3	2.592,6	2.557,3	2.510,0	2.446,9
Št. obiskov/stikov na zaposlenega[4)]	1.452,7	1.467,9	1.436,3	1.420,9	1.409,7	1.349,3	1.388,2	1.320,0	1.375,3	1.404,9
Št. storitev na zaposlenega[5)]	1.575,9	1.769,8	1.685,0	1.677,3	1.646,4	1.548,4	1.568,6	1.546,9	1.906,9	2.033,5

[p)] Od leta 2023 dalje spremenjen način zbiranja in beleženja podatkov.
[1)] Zdravstveno osebje se v Statističnem poročilu o delu patronažnega varstva poroča kot celo ali decimalno število, zato ga tako prikazujemo tudi v tabeli, do leta 2022.
[2)] Nosilec terenskega območja: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDEL-K, diplomirana babica (samo za prikaz v Letopisu, glej definicije) in ostali (ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva: fizioterapevti in delovni terapevti do leta 2022, profesor zdravstvene vzgoje v letu 2023).
[3)] TZN: tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege, medicinska sestra babica.
[4)] Zajeti vsi zapisi. Izključeni so stiki, ki vključujejo samo storitev VZS 2810, velja za leto 2023.
[5)] Zajete so vse storitve razen storitve, ki so vezane na družino VZS 2810 in 2809, velja za leto 2023.

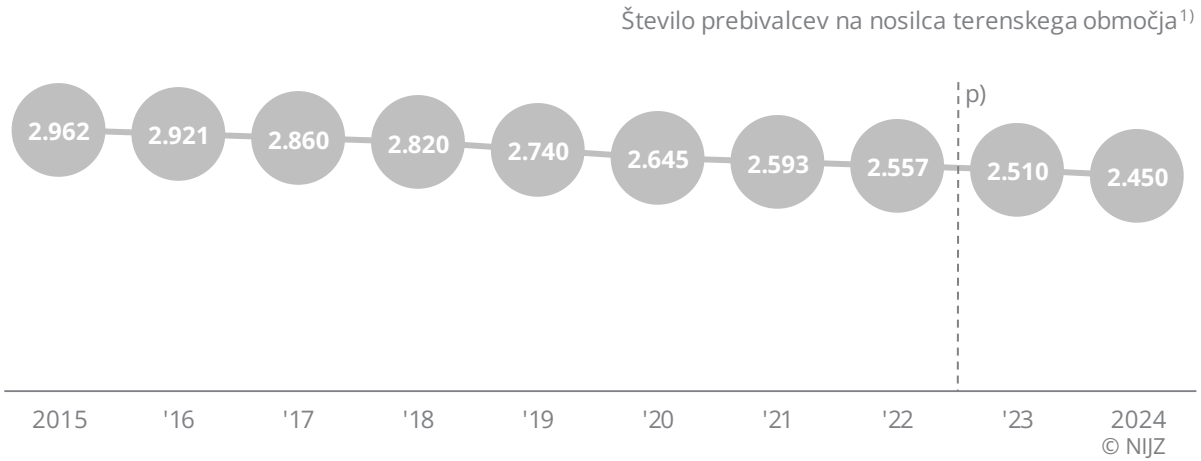
Viri:
Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95) do leta 2022, od leta 2023 Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - RIZDDZ (NIJZ 16).
Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95) do leta 2022, od leta 2023 Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Vsebina zdravstvene nege posameznika in njegove družine na domu postaja vse bolj zahtevna in kompleksna, zato jo izvaja diplomirana medicinska sestra, izobražena v skladu z evropsko direktivo za regulirane poklice (2005/36/ES; 2013/55/EU). V priporočilih stroke je opredeljeno, da se mora najprej doseči pokritost mreže z nosilko dejavnosti ter v nadaljevanju, hkrati s širitvijo programov in dogovorom z ZZZS, zaposlovati še tehnike zdravstvene nege.

Nosilka dejavnosti PZV in terenskega območja je tako diplomirana medicinska sestra, ostali strokovnjaki, vključno z diplomiranimi babicami, pa se lahko v obravnavo posameznikov in družin vključujejo kot člani širšega tima.

V letu 2024 je bilo v patronažnem zdravstvenem varstvu zaposlenih 923 zdravstvenega osebja, od tega 869 nosilcev terenskega območja. Na zaposlenega je bilo opravljenih 2033,5 storitev.

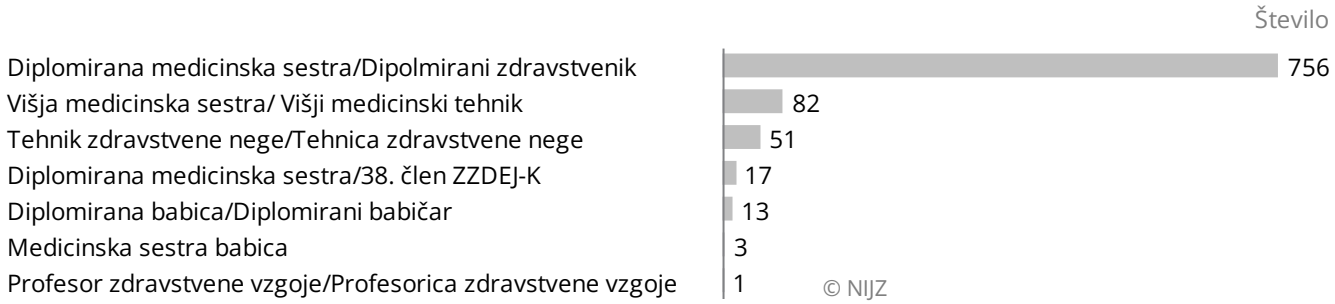
5.2. Slika 1: ***Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem – nosilci terenskega območja*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2015–2024*



p) Od leta 2023 dalje spremenjen način zbiranja in beleženja podatkov.
1) Nosilec terenskega območja: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDEL-K, diplomirana babica (samo za prikaz v Letopisu, glej definicije) in ostali (ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva: fizioterapevti in delovni terapevti do leta 2022, profesor zdravstvene vzgoje v letu 2023).

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95) do leta 2022, od leta 2023 Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - RIZDDZ (NIJZ 16).

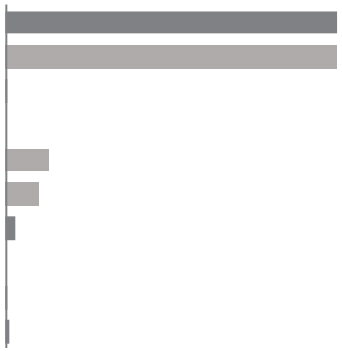
5.2. Slika 2: ***Zdravstveno osebje po poklicnih skupinah Ministrstva za zdravje*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*



Viri: Analiza stanja kadra v patronažnem zdravstvenem varstvu na podlagi podatkov iz Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ), januar 2024.

*5.2. Tabela 2: **Stiki** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*

	Število	Delež (v %)
Kurativa	**1.135.835**	**87,6**
Stiki s kurativnimi storitvami	1.133.031	87,4
Stiki s kurativnimi, preventivnimi storitvami in cepljenjem	2.804	0,2
Preventiva	**145.136**	**11,2**
Stiki storitev vezanih na otročnico in novorojenčka/dojenčka	113.667	8,8
Stiki ostalih preventivnih storitev[1)]	31.469	2,4
Cepljenje[2)]	**1.013**	**0,1**
Ostalo[3)]	**14.743**	**1,1**
SKUPAJ	**1.296.727**	**100,0**



© NIJZ

V letu 2024 je bilo v patronažnem zdravstvenem varstvu opravljenih:
– 88 % kurativnih stikov,
– 11 % preventivnih in
– 1 % ostalih stikov.

[1)] Zajeti VZS-ji: Patronažna obravnava nosečnice (VZS 1551), Patronažna obravnava pacienta zaradi sodelovanja v nacionalnih preventivnih programih SVIT, ZORA, DORA, ADM (VZS 1558), Preventivna patronažna obravnava na domu – krajša (odkriti DT) (VZS 2806), Preventivna patronažna obravnava na domu – daljša (integrirano presejanje za kronične nenalezljive bolezni (KNB) (VZS 2807), Patronažna obravnava otroka v 2. in 3. letu starosti (VZS 2831), Preventivna patronažna obravnava starejše osebe (VZS 2833), Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – daljša (VZS 2834) in Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – krajša (VZS 2835).
[2)] Stiki, kjer je zabeležen le VZS 3302 (Cepljenje).
[2)] Zajeti VZS-ji: Patronažna obravnava družine v sklopu obravnave posameznika (VZS 2809), Koordiniranje izvajalcev storitev v patronažni dejavnosti (VZS 2254), Zdravstveno vzgojno delo s posameznikom, obravnavanim v patronažnem varstvu (VZS 2825), Patronažna obravnava invalidne/ovirane osebe (VZS 2832) in ePosvet v patronažnem varstvu (VZS 2826).

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Stroga delitev izvajanja obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu na preventivne in kurativne je v praksi nemogoča, saj so v veliki večini kurativnih obravnav na terenu, poleg izvedbe diagnostično terapevtskih posegov in postopkov po naročilu zdravnika, skriti splošni ter predvsem specifični preventivni ukrepi, ki so usmerjeni v preprečevanje natančno določene bolezni in njenih posledic.

Od leta 2023 lahko izvajalci to tudi zabeležijo z vnosom dodatne šifre VZS ob kurativni obravnavi, kar je prikazano kot »kurativa in preventiva«. Ker gre za novost, je v prvem letu spremljanja takih vnosov malo.

5.2. Tabela 3: ***Preventivni stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva*** *po svojstvih, Slovenija, 2024*

	Število	Delež (v %)
Novorojenček, dojenček[1)]	84.805	58,4
Otročnica[1)]	28.862	19,9
Starejša oseba	15.531	10,7
Kronični pacient[1)]	7.006	4,8
Nosečnica	3.942	2,7
Otrok v 2. in 3. letu starosti	2.969	2,0
Neodzivnik	1.075	0,7
Integrirano presejanje[1)]	881	0,6
Napake v beleženju	65	0,0
SKUPAJ	**145.136**	**100,0**

[1)] Vsi stiki in vse storitve krajše, daljše.
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

V letu 2024 je bilo **145.136 oz. 11 %** preventivnih stikov (pri katerih so bile zabeležene izključno samo preventivne storitve).
Največji delež preventivnih stikov predstavljajo stiki z novorojenčkom in dojenčkom (58 %), sledijo stiki z otročnico (20 %) in starejšo osebo (11 %).

5.2. Tabela 4: ***Stiki zdravstvenega osebja z novorojenčkom v prvih dneh po odpustu*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*

Dnevi po odpustu	Število	Delež (v %)
Na nad odpusta	229	1,5
Prvi dan po odpustu - 24 ur	11.686	75,6
Drugi dan po odpustu - 48 ur	1.803	11,7
Ostalo[1)]	1.746	11,3
SKUPAJ	**15.464**	**100,0**

© NIJZ

[1)] Več kot dva dni po odpustu in napake pri beleženju.
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Pravilnik o izvajanju preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni določa, da mora medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu novorojenčka obiskati v 24 urah po odpustu iz porodnišnice.

Če upoštevamo tudi obiske na dan odpusta je ta cilj v praksi dosežen v 77 %.

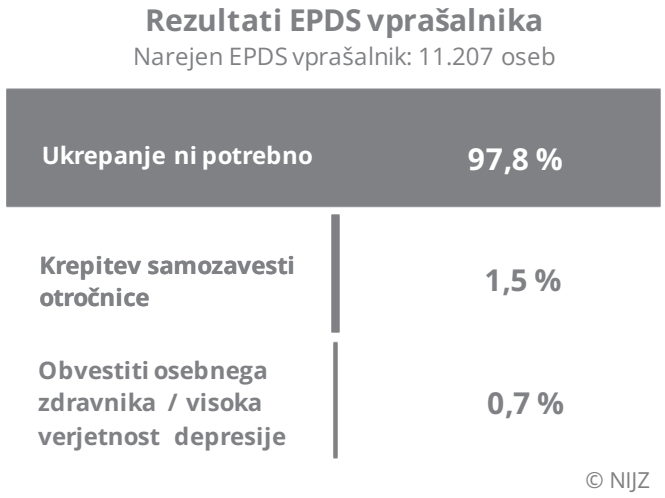
Zaradi različnega načina organizacije in delovanja patronažnih služb se težave pojavljajo predvsem pri popoldanskem delu ter delu ob sobotah, nedeljah in praznikih, kjer je usklajevanje oteženo. Zaradi tega se v vseh okoljih obiski novorojenčka ne izvedejo v 24 urah po odpustu iz porodnišnice.

5.2. Tabela 5: ***Rezultati pri otročnicah z izvedenim vprašalnikom EPDS*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*

EPDS vprašalnik	Število oseb	Delež (v %)
Ni narejen	837	6,9
Narejen	11.207	93,1
SKUPAJ	**12.044**	**100,0**

© NIJZ

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.



Od leta 2021 se preventivne obravnave otročnice, novorojenčka in dojenčka izvajajo po posodobljenem programu. Šestim obravnavam novorojenčka/dojenčka in dvema obravnavama otročnice so dodane nove vsebine in možnost dodatnih preventivnih obiskov (stopnjevane intervencije) za ranljivejšo populacijo otročnic in dojenčkov oziroma družin na podlagi prepoznavanja »kriterijev ranljivosti"«

Del preventivne obravnave otročnice je tudi ugotavljanje tveganja za obporodno depresijo. Ob ugotovljenih kriterijih ranljivosti so možni še do trije dodatni obiski ob prisotnih ranljivostih in dva dodatna obiska ob povečanem tveganju za depresijo.

EPDS je samoocenjevalni vprašalnik, sestavljen iz 10 vprašanj, namenjen ugotavljanju simptomov čustvene stiske med nosečnostjo in v poporodnem obdobju. Edinburška lestvica poporodne depresije (The Edinburgh Postnatal Depression Scale – EPDS) ni diagnostično orodje in mora biti vedno uporabljena skupaj s klinično oceno.

5.2. Tabela 6: ***Prisotnost tveganja za padce pri odraslih, starih 65 let in več,*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*

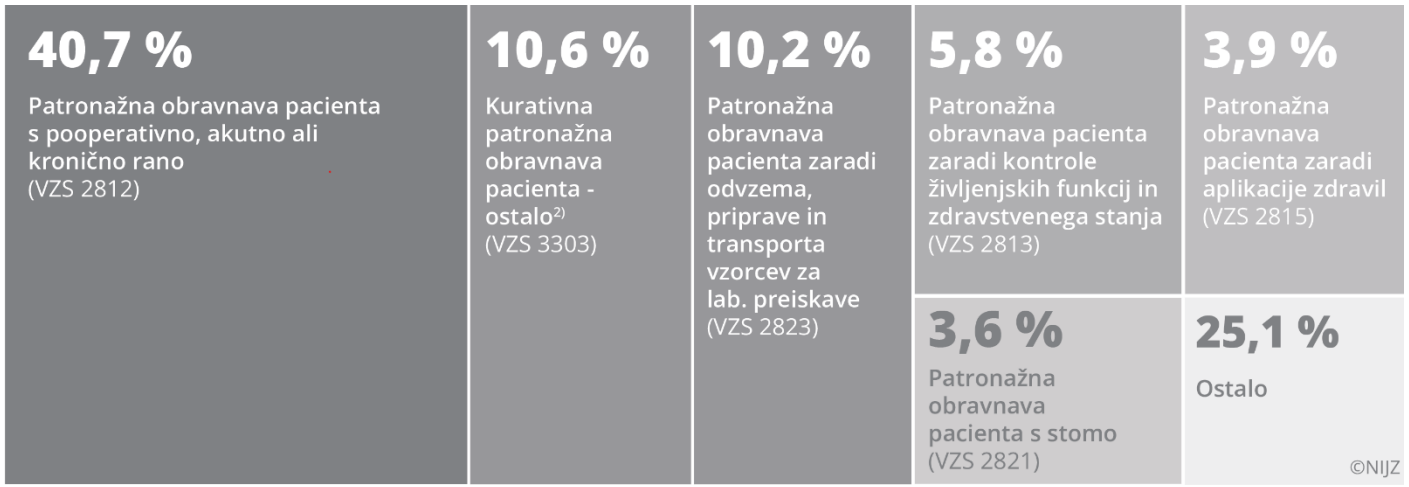
Prisotnost tveganja za padce	**Število oseb**	**Delež** (v %)
Ni tveganja za padec	113	0,7
Tveganje za padec	212	1,2
Ni podatka	16.965	98,1
SKUPAJ	**17.290**	**100,0**

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

V letu 2024 je bilo med 17.290 starejšimi osebami (65 let in več) v patronažnem zdravstvenem varstvu 1,2 % oseb z ugotovljenim tveganjem za padce, 0,7 % brez tveganja, medtem ko za 98,1 % oseb podatek o oceni tveganja ni na voljo.

Tveganje za padce je potrjeno pri osebah z rezultatom vprašalnika (STEADI) ≥ 4 točke in/ali časom testa vstani in pojdi (TUG) ≥ 12 sekund. Visok delež manjkajočih podatkov kaže na omejeno izvedbo ali beleženje ocen, zato je interpretacijo rezultatov treba podati previdno.

5.2. Slika 3: ***Najpogosteje opravljene storitve pri kurativnih stikih[1)]*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024*



[1)] Pri enem stiku je mogoče zabeležiti več storitev (VZS).
[2)] Z letom 2024 se je uvedel nov VZS 3303, ki je nadomestil VZS-ja 2808P in 2808K.

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Za izvedbo kurativnih pregledov je potreben delovni nalog zdravnika, s katerim opredeli vrsto, obseg in trajanje storitev. Navede tudi medicinsko diagnozo, praviloma tisto, zaradi katere so potrebni stiki/obravnava v okviru patronažnega zdravstvenega varstva.

Med vsemi kurativnimi stiki so najpogostejše izvedene storitve:
– Patronažna obravnava pacienta s pooperativno, akutno ali kronično rano (VZS 2812: 40,7 %),
– kurativna patronažna obravnava pacienta – ostalo (VZS 3303: 10,6 %),
– patronažna obravnava pacienta zaradi odvzema, priprave in transporta vzorcev za laboratorijske preiskave (VZS 2823: 10,2 %).

V letu 2024 je bilo v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva zabeleženih **1.135.835 kurativnih stikov**. Pri vsakem stiku se lahko opravi/zabeleži več storitev (VZS), zato je **skupno število vseh opravljenih/vpisanih storitev znašalo 1.773.866**, kar v povprečju pomeni **1,6 opravljene storitve na en kurativni stik.**

5.2. Tabela 7: **Diagnoze, zabeležene pri prvih stikih po delovnem nalogu osebnega zdravnika v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva,** po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2024

Poglavje MKB-10-AM		Število	Na 1.000 prebivalcev
Nekatere infekcijske in parazitarne bolezni	A00–B99	1.436	0,7
Neoplazme	C00–D48	8.740	4,1
Bolezni krvi in krvotvornih organov	D50–D89	2.679	1,3
Endokrine, prehranske in presnovne bolezni	E00–E90	5.745	2,7
Duševne in vedenjske motnje	F00–F99	2.401	1,1
Bolezni živčevja	G00–G99	2.004	0,9
Bolezni očesa in adneksov	H00–H59	178	0,1
Bolezni ušesa in mastoida	H60–H95	118	0,1
Bolezni obtočil	I00–I99	19.673	9,3
Bolezni dihal	J00–J99	2.502	1,2
Bolezni prebavil	K00–K93	2.280	1,1
Bolezni kože in podkožja	L00–L99	8.792	4,1
Bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva	M00–M99	9.198	4,3
Bolezni sečil in spolovil	N00–N99	3.255	1,5
Nosečnost, porod in poporodno obdobje	O00-O99	278	0,1
Stanja, ki izvirajo v perinatalnem obdobju	P00–P96	127	0,1
Prirojene malformacije, deform. in kromos. nenorm.	Q00–Q99	107	0,1
Simptomi, znaki ter nenormalni izvidi, neuvrščeni drugje	R00–R99	6.144	2,9
Poškodbe in zastrupitve	S00–T98	7.935	3,7
Zunanji vzroki obolevnosti in umrljivosti	V01–Y98	89	0,0
Dejavniki, ki vplivajo na zdr. stanje in na stik z zdrav, službo	Z00–99	12.551	5,9
Koda za posebne namene	U00–U49[1)]	138	0,1
SKUPAJ		**96.370**	**45,3**

© NIJZ

[1)] Vključno z U78–U88 in U91–U92.
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Najvišja stopnja diagnoz na delovnem nalogu za obisk patronažne medicinske sestre na pacientovem domu je bila ugotovljena pri boleznih obtočil (9,3 na 1.000 prebivalcev).

Sledijo bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva (4,3), bolezni kože in podkožja (4,1) in neoplazme (4,1).

Diagnoze iz skupine XXI. Dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje in stik z zdravstveno službo so predstavljale drugi največji delež prvih stikov patronažne medicinske sestre na pacientovem domu (5,9 na 1.000 preb). Predvidevamo visok znesek teh diagnoz zaradi prenosa obravnav med izvajalci na primarni ravni zdravstvene dejavnosti.

REGIONALNE PRIMERJAVE

5.2. Tabela 8: ***Zdravstveno osebje in obiski/stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva*** *po statističnih regijah, Slovenija, 2024*

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Zdravstveno osebje													
Nosilec terenskega območja[1)]	62	144	38	103	26	37	64	191	79	21	62	43	869
TZN[2)]	1	8	0	9	5	0	0	23	0	2	0	5	54
SKUPAJ	**63**	**152**	**38**	**112**	**31**	**37**	**64**	**214**	**79**	**23**	**62**	**48**	**923**
Št. preb. na nosilca terenskega območja	1.831,5	2.296,1	1.855,6	2.548,1	2.199,8	2.052,0	2.316,8	2.967,6	2.651,8	2.574,6	1.905,4	2.774,0	2.449,7
Št. obiskov/stikov na zaposlenega[3)]	1.530,0	1.487,6	1.346,7	1.472,3	1.407,4	1.572,2	1.430,3	1.249,2	1.435,8	1.464,5	1.294,6	1.460,3	1.404,9
Št. storitev na zaposlenega[4)]	2.254,3	1.955,2	2.382,7	2.019,8	2.065,8	2.145,5	1.985,9	1.625,6	2.771,4	2.130,5	2.246,1	1.985,9	2.033,5

[1)] Nosilec terenskega območja: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDEL-K, diplomirana babica (samo za prikaz v Letopisu, glej definicije) in ostali (ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva: fizioterapevti in delovni terapevti do leta 2022, profesor zdravstvene vzgoje v letu 2023).
[2)] TZN: tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege, medicinska sestra babica.
[3)] Ostali: ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva (fizioterapevti, delovni terapevti).
[4)] Zajeti vsi zapisi. Izključeni so stiki, ki vključujejo samo storitev VZS 2810.

Viri:
Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - RIZDDZ (NIJZ 16).
Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Tabela 9: ***Stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva****, po statističnih regijah Slovenije, 2024*

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število													
Kurativa	87.118	202.688	44.015	143.913	39.268	52.816	80.637	230.281	98.082	27.977	67.126	61.914	**1.135.835**
Stiki s kurativnimi storitvami	87.021	202.431	43.920	143.523	39.201	52.701	80.577	229.908	96.954	27.934	66.980	61.881	1.133.031
Stiki s kurativnimi, preventivnimi storitvami in cepljenjem	97	257	95	390	67	115	60	373	1.128	43	146	33	2.804
Preventiva	7.222	22.358	6.208	19.908	3.921	4.757	10.479	34.154	13.451	3.719	11.295	7.664	145.136
Stiki storitev vezanih na otročnico in novorojenčka/dojenčka	4.659	17.034	4.099	15.331	3.389	3.988	8.891	30.357	11.167	2.613	6.449	5.690	113.667
Stiki ostalih preventivnih storitev[1)]	2.563	5.324	2.109	4.577	532	769	1.588	3.797	2.284	1.106	4.846	1.974	31.469
Cepljenje[2)]	75	202	127	48	50	61	70	104	115	48	68	45	1.013
Ostalo[3)]	1.977	873	825	1.030	391	538	355	2.780	1.783	1.940	1.778	473	**14.743**
SKUPAJ	**96.392**	**226.121**	**51.175**	**164.899**	**43.630**	**58.172**	**91.541**	**267.319**	**113.431**	**33.684**	**80.267**	**70.096**	**1.296.727**
Na 1.000 prebivalcev													
Kurativa	767,2	613,0	624,2	548,3	686,6	695,6	543,8	406,3	468,2	517,5	568,2	519,1	**534,2**
Preventiva	63,6	67,6	88,0	75,9	68,6	62,7	70,7	60,3	64,2	68,8	95,6	64,3	**68,3**
Cepljenje	0,7	0,6	1,8	0,2	0,9	0,8	0,5	0,2	0,5	0,9	0,6	0,4	0,5
Ostalo	17,4	2,6	11,7	3,9	6,8	7,1	2,4	4,9	8,5	35,9	15,1	4,0	**6,9**
SKUPAJ	**848,9**	**683,9**	**725,8**	**628,3**	**762,8**	**766,2**	**617,4**	**471,6**	**541,5**	**623,0**	**679,5**	**587,6**	**609,8**

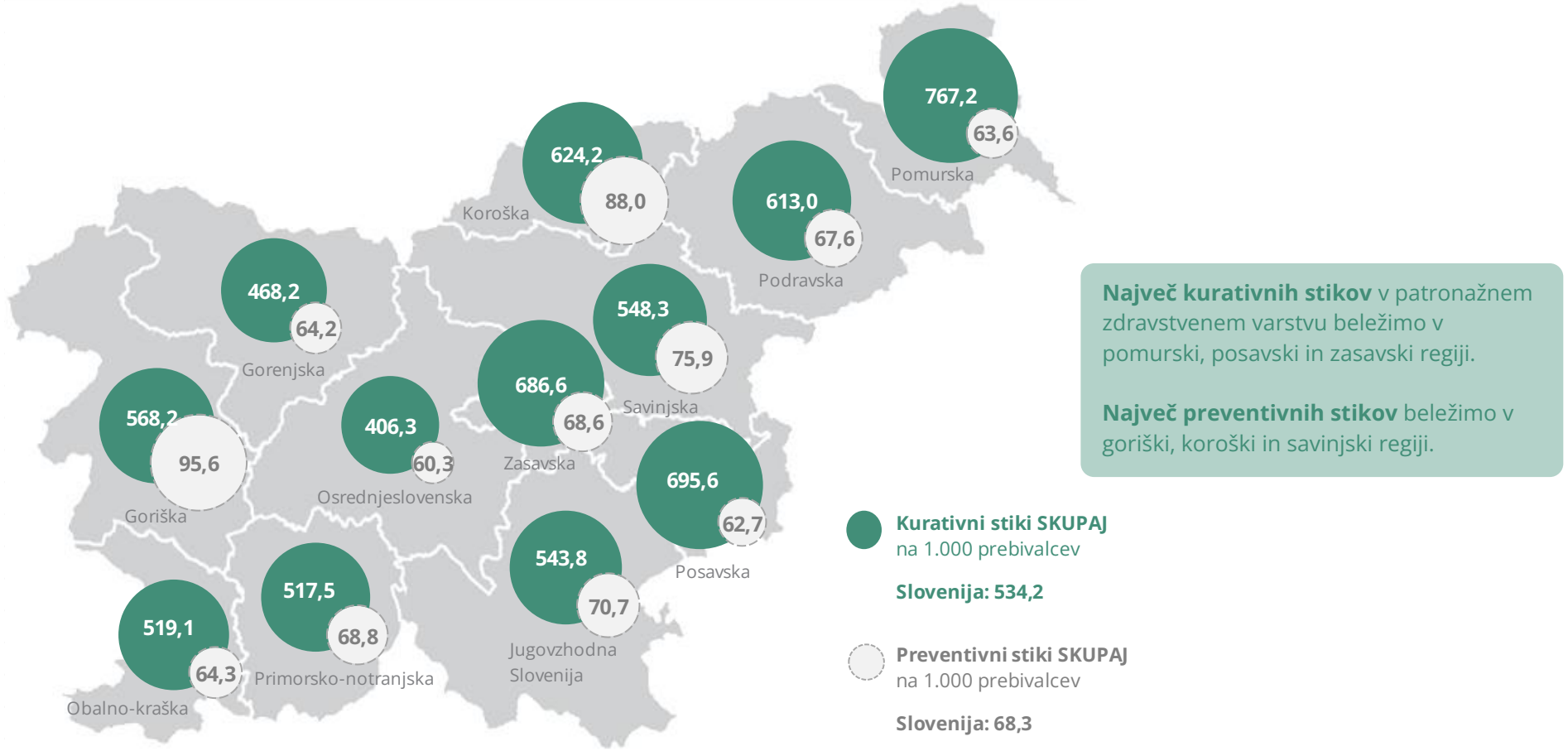
[1)] Zajeti VZS-ji: Patronažna obravnava nosečnice (VZS 1551), Patronažna obravnava pacienta zaradi sodelovanja v nacionalnih preventivnih programih SVIT, ZORA, DORA, ADM (VZS 1558), Preventivna patronažna obravnava na domu – krajša (odkriti DT) (VZS 2806), Preventivna patronažna obravnava na domu – daljša (integrirano presejanje za kronične nenalezljive bolezni (KNB) (VZS 2807), Patronažna obravnava otroka v 2. in 3. letu starosti (VZS 2831), Preventivna patronažna obravnava starejše osebe (VZS 2833), Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – daljša (VZS 2834) in Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – krajša (VZS 2835).

[2)] Stiki, kjer je zabeležen le VZS 3302 (Cepljenje).

[3)] Zajeti VZS-ji: Patronažna obravnava družine v sklopu obravnave posameznika (VZS 2809), Koordiniranje izvajalcev storitev v patronažni dejavnosti (VZS 2254), Zdravstveno vzgojno delo s posameznikom, obravnavanim v patronažnem varstvu (VZS 2825), Patronažna obravnava invalidne/ovirane osebe (VZS 2832) in ePosvet v patronažnem varstvu (VZS 2826).

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Slika 4: ***Kurativni in preventivni stiki v patronažnem zdravstvenem varstvu*** *po statističnih regijah, Slovenija, 2024*



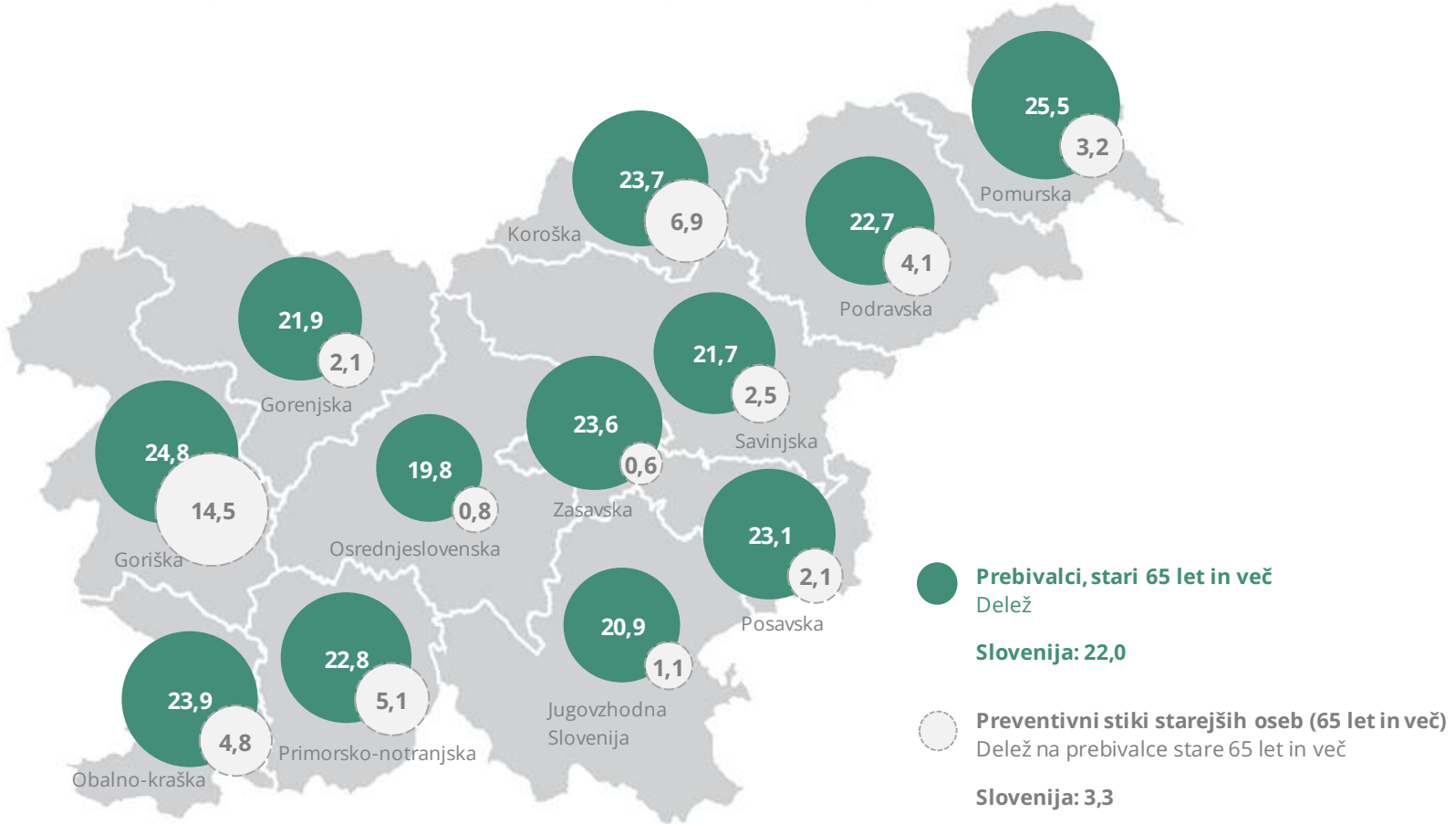
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Tabela 10: ***Preventivni stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po svojstvih in statističnih regijah****, Slovenija, 2024*

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Novorojencek, dojenček	3.389	12.617	3.197	11.553	2.603	2.946	6.429	22.751	8.179	1.965	4.838	4.338	84.805
Otročnica	1.270	4.417	902	3.778	786	1.042	2.462	7.606	2.988	648	1.611	1.352	28.862
Starejša oseba	933	3.060	1.159	1.443	81	365	326	945	973	634	4.246	1.366	15.531
Kronični pacient	548	746	445	2.249	360	154	552	994	594	174	151	39	7.006
Nosečnica	338	1.088	145	412	28	146	490	704	189	65	210	127	3.942
Otrok v 2. in 3. letu starosti	300	358	136	391	40	73	179	579	507	43	206	157	2.969
Neodzivnik	430	44	155	29	10	28	18	66	4	0	19	272	1.075
Integrirano presejanje	8	20	60	46	13	1	21	499	10	185	6	12	881
Ostalo[1)]	6	8	9	7	0	2	2	10	7	5	8	1	65
SKUPAJ	**7.222**	**22.358**	**6.208**	**19.908**	**3.921**	**4.757**	**10.479**	**34.154**	**13.451**	**3.719**	**11.295**	**7.664**	**145.136**

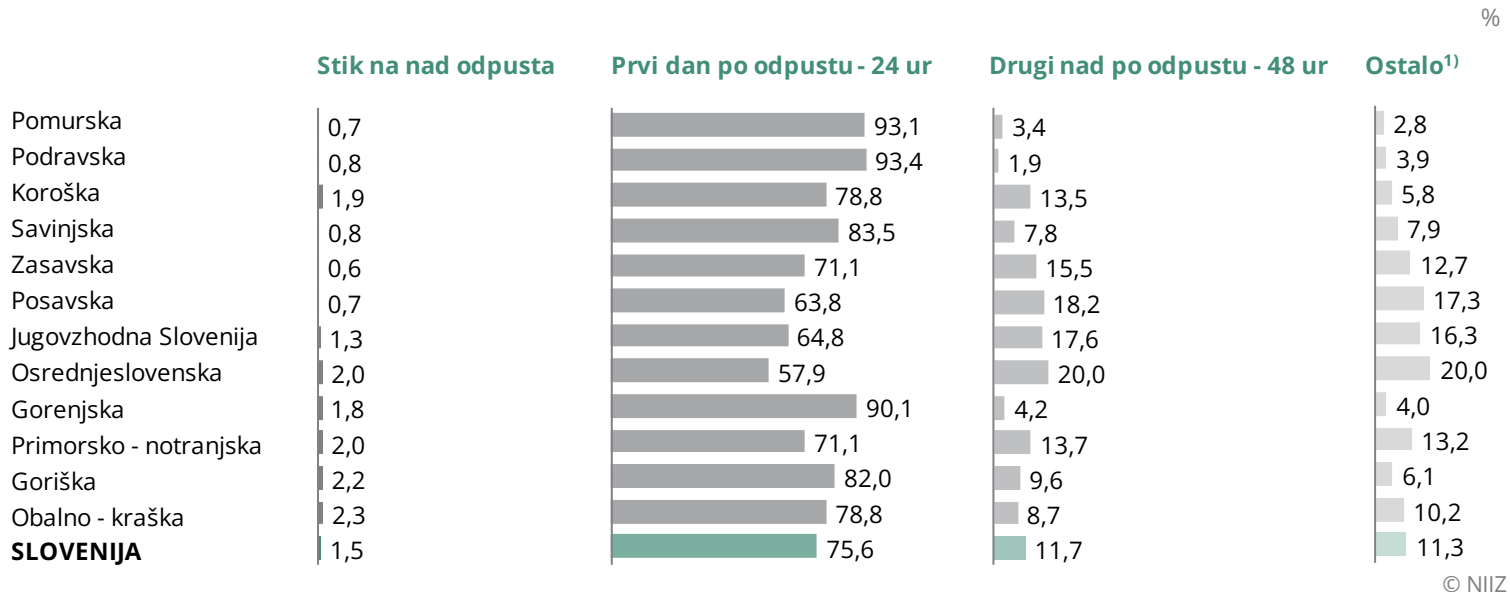
[1)]Napake pri poročanju.
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Slika 5: ***Prebivalci, stari 65 let in več, ter preventivni stiki starejših oseb v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah****, Slovenija, 2024*



Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Slika 6: **Stiki zdravstvenega osebja z novorojenčkom v prvih dneh po odpustu** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024



[1] Več kot dva dni po odpustu in napake.
Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Največ obiskov novorojenčkov v prvih 24 urah po odpustu in v skladu s Pravilnikom je v podravski regiji, najmanj pa v osrednjeslovenski regiji.

5.2. Tabela 11: ***Rezultati pri otročnicah z opravljenim/narejenim vprašalnikom EPDS v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva*** *po statističnih regijah, Slovenija, 2024*

Delež (%)

EPDS vprašalnik	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Ni narejen	0,9	5,9	2,3	3,6	1,4	8,0	13,0	4,2	11,9	18,6	15,1	9,3	6,9
Narejen	**99,1**	**94,1**	**97,7**	**96,4**	**98,6**	**92,0**	**87,0**	**95,8**	**88,1**	**81,4**	**84,9**	**90,7**	**93,1**
Rezultati opravljenega EPDS vprašalnika													
Ukrepanje ni potrebno	99,1	97,7	98,8	97,6	98,2	98,2	97,3	97,9	97,7	98,1	96,2	97,3	97,8
Krepitev samozavesti otročnice	0,3	1,7	0,6	1,7	1,4	1,5	1,4	1,5	1,8	1,2	2,1	1,9	1,5
Obvestiti osebnega zdravnika/ visoka verjetnost depresije	0,5	0,6	0,6	0,6	0,4	0,3	1,2	0,6	0,5	0,6	1,7	0,8	**0,7**

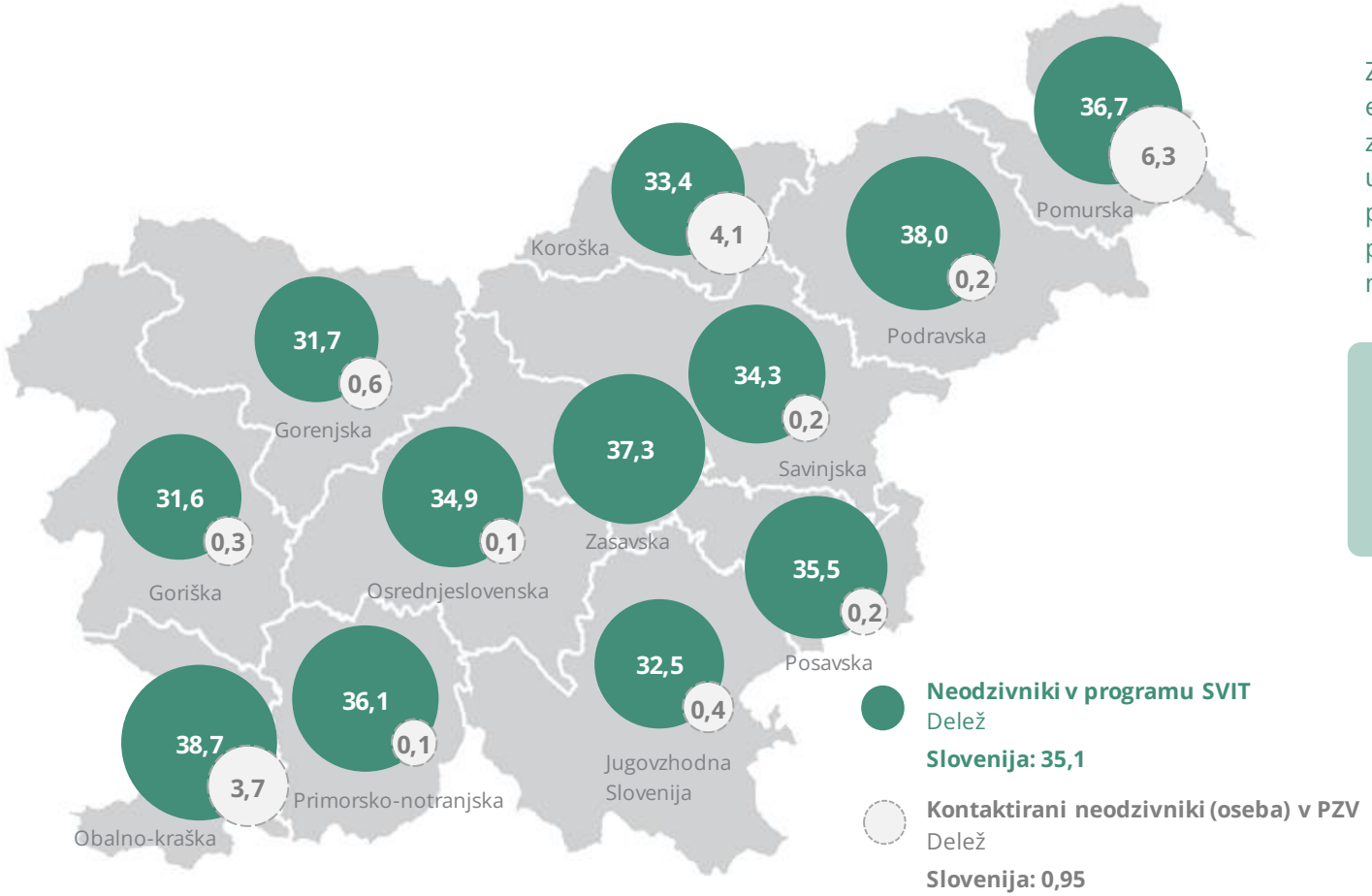


© NIJZ

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Presejanje za obporodno depresijo (EPDS vprašalnik) je v **največjem deležu** narejeno v pomurski regiji, v **najmanjšem deležu** pa v primorsko-notranjski regiji.

*5.2. Slika 7: **Stiki z neodzivniki Programa Svit** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024*



Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Z letom 2023 je bilo na NIJZ v sklopu elektronskega spremljanja zunajbolnišničnih obravnav (SZBO) uvedeno tudi spremljanje izvajanja dela v patronažni službi, ki omogoča natančen pregled nad izvedenimi obravnavami pri neodzivnikih Programa Svit.

Za Slovenijo je delež obiskanih neodzivnikov v Program Svit v okviru PZV 0,95-odstoten;
– **najvišji** je v pomurski regiji,
– **najnižji** v zasavski regiji.

Medicinske sestre v PZV imajo pomembno vlogo tudi pri sodelovanju z nacionalnimi preventivnimi programi. Z izvajanjem preventivnih obiskov na domu in obravnavo oseb, ki se ne odzovejo (neodzivniki), pripomorejo k zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb in raka v okviru državnih presejalnih programov Dora, Zora in Svit.

5.2. Tabela 12: ***Prisotnost tveganja za padce pri osebah, starih 65 let in več,*** *v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024*

Na 1.000 prebivalcev

Prisotnost tveganja za padce	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Ni tveganja za padec	0,0	0,0	1,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	2,6	0,1	**0,2**
Tveganje za padec	0,0	0,0	2,4	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	4,1	0,4	**0,5**
Niso odgovarjali in vrednost 0	42,5	36,5	66,4	47,9	24,5	24,3	17,4	12,6	28,5	49,5	114,4	41,8	**36,3**
SKUPAJ	**42,5**	**36,5**	**69,9**	**48,4**	**24,7**	**24,3**	**17,4**	**12,7**	**28,8**	**49,5**	**121,1**	**42,3**	**37,0**

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

Regijski podatki kažejo precejšnje razlike v prisotnosti tveganja za padce in predvsem v deležu izvedenih ocen. Na ravni Slovenije znaša 0,5 primera tveganja na 1.000 prebivalcev, pri čemer izstopajo višje vrednosti v goriški (4,1) in koroški regiji (2,4).

Pozitiven izid ocene tveganja za padce v tej analizi pomeni, da je bil izpolnjen vsaj eden od pogojev – presejanje z vprašalnikom ali funkcijski test (TUG), kar dodatno vpliva na primerljivost podatkov med regijami.
Pomembno je poudariti, da so razlike med regijami v veliki meri povezane tudi z različno stopnjo izvedbe ocen, saj delež oseb brez podatka (»niso odgovorili oziroma vrednost 0«) ostaja visok in se razlikuje med regijami (npr. od 12,6 v osrednjeslovenski do 114,4 v goriški regiji).

Skupno podatki kažejo, da regionalne razlike ne odražajo nujno dejanskih razlik v tveganju za padce, temveč tudi razlike v izvajanju in beleženju preventivnih ocen.

Iz vseh prikazanih podatkov je zaznati drastičen upad izvedene ocene tveganja za padce.



*5.2. Tabela 13: **Diagnoze, zabeležene pri prvih stikih po delovnem nalogu osebnega zdravnika,** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, po poglavjih MKB-10-AM in po statističnih regijah, Slovenija, 2024*

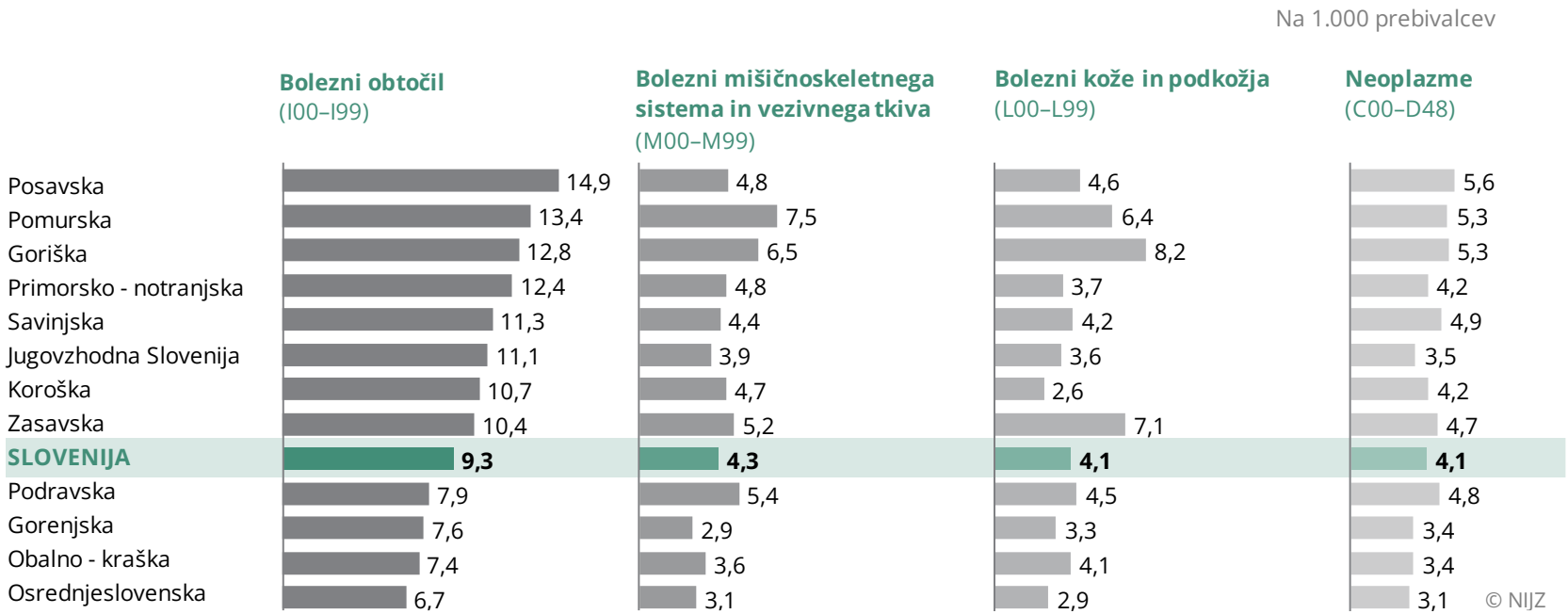
Na 1.000 prebivalcev

			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
I.	Nekatere infekcijske in parazitske bolezni	A00–B99	0,9	0,5	0,6	1,0	0,6	1,1	0,3	0,6	0,6	0,8	1,0	0,5	**0,7**
II.	Neoplazme	C00–D48	5,3	4,8	4,2	4,9	4,7	5,6	3,5	3,1	3,4	4,2	5,3	3,4	**4,1**
III.	Bolezni krvi in krvotvornih org. ter nekatere imunsko pogojene bolezni	D50–D89	1,8	0,9	0,9	1,5	1,4	1,8	0,8	1,1	1,1	1,6	1,6	2,1	**1,3**
IV.	Endokrine, prehranske (nutricijske) in presnovne (metabolične) bolezni	E00–E90	2,8	2,9	3,1	2,8	4,4	5,3	1,9	2,2	1,8	4,5	2,6	3,4	**2,7**
V.	Duševne in vedenjske motnje	F00–F99	1,0	0,9	1,6	1,2	1,3	1,8	1,0	1,0	1,1	1,2	1,7	1,2	**1,1**
VI.	G00–G99 Bolezni živčevja	G00–G99	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	0,9	0,9	0,9	0,8	1,2	0,8	**0,9**
VII.	Bolezni očesa in očesnih adneksov	H00–H59	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	**0,1**
VIII.	Bolezni ušesa in mastoida	H60–H95	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	**0,1**
IX.	Bolezni obtočil	I00–I99	13,4	7,9	10,7	11,3	10,4	14,9	11,1	6,7	7,6	12,4	12,8	7,4	**9,3**
X.	Bolezni dihal	J00–J99	2,0	0,7	1,2	1,6	1,3	1,1	0,7	1,0	1,2	1,7	1,7	1,5	**1,2**
XI.	Bolezni prebavil	K00–K93	1,1	1,4	1,2	1,3	1,7	1,0	0,8	0,7	1,2	0,8	1,5	1,0	**1,1**
XII.	Bolezni kože in podkožja	L00–L99	6,4	4,5	2,6	4,2	7,1	4,6	3,6	2,9	3,3	3,7	8,2	4,1	**4,1**
XIII.	Bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva	M00–M99	7,5	5,4	4,7	4,4	5,2	4,8	3,9	3,1	2,9	4,8	6,5	3,6	**4,3**
XIV.	Bolezni sečil in spolovil	N00–N99	2,7	1,3	1,5	2,0	2,0	1,1	0,9	1,2	1,4	1,4	2,1	1,9	**1,5**
XV.	Nosečnost, porod in poporodno obdobje (puerperij)	O00–O99	0,1	0,3	0,2	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	**0,1**
XVI.	Nekatera stanja, ki izvirajo v perinatalnem (obporodnem) obdobju	P00–P96	0,1	0,0	0,4	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	**0,1**
XVII.	Prirojene malformacije, deformacije in kromosomske nenormalnosti	Q00–Q99	-	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	**0,1**
XVIII.	Simptomi, znaki ter nenormalni klinični in lab. izvidi, neuvrščeni drugje	R00–R99	2,4	2,4	3,0	3,5	4,7	3,0	1,6	2,7	2,4	2,7	3,8	4,9	**2,9**
XIX.	Poškodbe, zastrupitve in nekatere druge posledice zunanjih vzrokov	S00–T98	4,8	4,4	3,5	4,1	5,6	4,1	3,1	2,6	3,8	3,1	6,0	3,3	**3,7**
XX.	Zunanji vzroki obolevnosti in umrljivosti	V01–Y98	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	**0,0**
XXI.	Dejavniki, ki vplivajo na zdr. stanje in na stik z zdr. službo	Z00–99	6,0	12,1	7,5	6,2	9,8	3,9	2,5	4,3	4,5	2,5	4,2	4,3	**5,9**
XXII.	Kode za posebne namene	U00–U49[1)]	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	**0,1**
	SKUPAJ		**59,6**	**51,5**	**48,2**	**52,0**	**61,4**	**56,1**	**37,0**	**34,4**	**37,6**	**46,7**	**60,6**	**43,6**	**45,3**

[1)] Vključno z U78–U88 in U91–U92.

Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

5.2. Slika 8: ***Prvi stiki po delovnem nalogu osebnega zdravnika v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva,*** *po izbranih poglavjih MKB-10-AM in statističnih regijah, Slovenija, 2024*



Viri: Spremljanje obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu (SZBO_PATR), NIJZ.

V dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva so bolezni obtočil najpogostejši razlog za prve stike patronažne medicinske sestre na pacientovem domu na podlagi delovnega naloga osebnega zdravnika.

V letu 2024 je bilo zaradi bolezni obtočil:
– največ prvih stikov opravljenih v posavski regiji (14,9 na 1.000 prebivalcev), sledili sta pomurska (13,4 na 1.000 prebivalcev) in goriška regija (12,8 na 1.000 prebivalcev),
– najmanj prvih stikov v osrednjeslovenski regiji (6,7 na 1.000 prebivalcev).

DEFINICIJE

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Nosilec terenskega območja		Diplomirana medicinska sestra, zaposlena na področju patronažnega varstva. Je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu. Na geografsko opredeljenem terenskem območju obravnava pacienta, družino in lokalno skupnost v stanju zdravja in blagostanja ter v stanju bolezni, poškodb, nezmožnosti, prizadetosti in nezaželenih stanj. Ugotavlja potrebe, načrtuje, izvaja in vrednoti zdravstveno nego. Je koordinatorka vseh oblik pomoči na domu ter vez med posameznikom in njegovim osebnim zdravnikom.	V patronažnem zdravstvenem varstvu (VZD 510) v Sloveniji so po podatkih RIZDDZ (NIJZ16) zaposleni (zatečeno stanje): diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K, medicinska sestra babica, diplomirana babica/diplomirani babičar. Pri diplomiranih medicinskih sestrah in diplomiranih babicah gre za dva različna poklica, regulirana z evropsko direktivo za regulirane poklice (2005/36/ES; 2013/55/EU). Glede na različne kompetenčne modele moramo obvezno upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Uporablja se poimenovanje medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu. Čeprav je v izvajanje PZV glede na aktualne podatke RIZDDZ vključenih 12 diplomiranih babic, je pomembno izpostaviti, da gre pri diplomiranih medicinskih sestrah in diplomiranih babicah za dva različna poklica, regulirana z evropsko direktivo za regulirane poklice (2005/36/ES; 2013/55/EU). Nosilka dejavnosti PZV in terenskega območja je tako diplomirana medicinska sestra, ostali strokovnjaki pa se lahko v obravnavo posameznikov in družin vključujejo kot člani širšega tima.	Registered nurse in community nursing
Patronažna medicinska sestra	**PMS**	Medicinska sestra, ki ima zaključeno podiplomsko izobraževanje s področja patronažnega zdravstvenega varstva.		Community health nurse
Patronažno zdravstveno varstvo	**PZV**	Posebna oblika zdravstvenega varstva, ki zajema aktivno zdravstveno varstvo posameznika, družine in skupnosti, ki so zaradi bioloških lastnosti ali določenih obolenj posebno občutljivi na vplive okolja. Namen delovanja patronažnega varstva je pospeševanje zdravstvenega napredka vsega prebivalstva, cilj tega pa je preprečevanje bolezni ter skrb za poškodovane in bolne. Globalni cilj patronažnega varstva je doseganje pozitivnega zdravja posameznika, družine in skupnosti s pomočjo storitev, ki so preventivne, kurativne in socialne narave.	Podrobnejša metodološka navodila so objavljena na spletni strani NIJZ: https://nijz.si/podatki/podatkovne-zbirke-in-raziskave/spremljanje-obravnav-v-patronaznem-zdravstvenem-varstvu-patr/ Navodilo za beleženje, izvajanje in obračunavanje storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Community health nursing

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu		Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu vključujejo zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti ter zdravstveno nego otročnice, novorojenčka in dojenčka na domu.	Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu načrtuje samostojno, na osnovi Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09 in 17/15) ter Navodila za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem varstvu (NIJZ, 2021).	Preventive Community nursing visit
Stik s kurativnimi storitvami		Stiki, pri katerih so zabeležene vrste zdravstvenih storitev, ki opisujejo kurativne storitve v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Med stike s kurativnimi storitvami se štejejo stiki, pri katerih je bila zabeležena vsaj ena od naslednjih storitev: Patronažna obravnava pacienta s TZKD (trajno zdravljenje s kisikom na domu) (VZS 2811), Patronažna obravnava pacienta s pooperativno, akutno ali kronično rano (VZS 2812), Patronažna obravnava pacienta zaradi kontrole življenjskih funkcij in zdravstvenega stanja (VZS 2813), Patronažna obravnava pacienta s trajnim urinskim katetrom (VZS 2814), Patronažna obravnava pacienta zaradi aplikacije zdravil (VZS 2815), Patronažna obravnava pacienta zaradi aplikacije zdravil v epiduralni kateter in podkožno valvulo (VZS 2816), Patronažna obravnava pacienta zaradi nadzora nad jemanjem terapije (VZS 2817), Patronažna obravnava pacienta zaradi nadzora in/ali menjave elastomerske črpalke (VZS 2818), Patronažna obravnava pacienta zaradi aplikacije klizme (VZS 2819), Patronažna obravnava pacienta zaradi aplikacije infuzije (VZS 2820), Patronažna obravnava pacienta s stomo (VZS 2821), Patronažna obravnava pacienta z nazogastrično ali nasointestinalno sondo (VZS 2822), Patronažna obravnava pacienta zaradi odvzema, priprave in transporta vzorcev za laboratorijske preiskave (VZS 2823), Patronažna obravnava pacienta s kontinuirano peritonealno dializo (VZS 2824), Patronažna obravnava pacienta zaradi izvajanja aktivnosti zdravstvene nege na področju zagotavljanja temeljnih življenjskih potreb (VZS 2805), Patronažna paliativna zdravstvena nega in oskrba pacienta (VZS 2804), Patronažna obravnava pacientke s trajnim urinskim katetrom (VZS 2850) ali Kurativna patronažna obravnava pacienta – ostalo, daljša/krajša (VZS 2808P/K).	Contact with curative services

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Stik s kurativnimi in preventivnimi storitvami		Stiki, pri katerih so zabeležene vrste zdravstvenih storitev, ki opisujejo tako kurativne kot preventivne storitve v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Med stike s kurativnimi storitvami se štejejo stiki, pri katerih je bila zabeležena vsaj ena od kurativnih storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu (VZS 2808P/K, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2805, 2804 in 2850) in vsaj ena od preventivnih storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu: Patronažna obravnava nosečnice (VZS 1551), Patronažna obravnava otročnice – daljša (VZS 2827), Patronažna obravnava otročnice – krajša (VZS 2828), Patronažna obravnava novorojenčka ter dojenčka – daljša (VZS 2829), Patronažna obravnava novorojenčka ter dojenčka – krajša (VZS 2830), Patronažna obravnava otroka v 2. in 3. letu starosti (VZS 2831), Preventivna patronažna obravnava starejše osebe (VZS 2833), Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – daljša (VZS 2834), Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – krajša (VZS 2835), Preventivna patronažna obravnava na domu – daljša (integrirano presejanje za kronične nenalezljive bolezni (KNB)) (VZS 2807), Preventivna patronažna obravnava na domu – krajša (odkriti DT) (VZS 2806), Patronažna obravnava pacienta zaradi sodelovanja v nacionalnih preventivnih programih (SVIT, ZORA, DORA, ADM)) (VZS 1558).	Contact with curative and preventive services
Stiki storitev, vezanih na otročnico in novorojenčka/dojenčka		Stiki, pri katerih so zabeležene vrste zdravstvenih storitev, ki opisujejo obravnavo otročnice in obravnavo novorojenčka/dojenčka v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Med stike storitev, vezane na otročnico in novorojenčka/dojenčka, se štejejo stiki, pri katerih je bila zabeležena vsaj ena od naslednjih storitev: VZS 2827, VZS 2828, VZS 2829 ali VZS 2830.	Contacts with services related to the caregiver and newborn/infant
Stiki ostalih preventivnih storitev		Stiki, pri katerih so zabeležene vrste zdravstvenih storitev, ki opisujejo preventivne storitve v patronažnem zdravstvenem varstvu, z izjemo obravnave otročnice in obravnavo novorojenčka/dojenčka.	Med stike ostalih preventivnih storitev se štejejo stiki, pri katerih je bila zabeležena vsaj ena od naslednjih storitev: Patronažna obravnava nosečnice (VZS 1551), Preventivna patronažna obravnava starejše osebe (VZS 2833), Preventivna patronažna obravnava pacienta s kroničnim obolenjem – daljša ali krajša (VZS 2834, 2835), Preventivna patronažna obravnava na domu – daljša (integrirano presejanje za kronične nenalezljive bolezni (KNB)) (VZS 2807), Preventivna patronažna obravnava na domu – krajša (odkriti DT) (VZS 2806), Patronažna obravnava pacienta zaradi sodelovanja v nacionalnih preventivnih programih (SVIT, ZORA, DORA, ADM)) (VZS 1558) in Patronažna obravnava otroka v 2. in 3. letu starosti (VZS 2831).	Contacts with other preventive services

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Statistična regija	**SR**	Statistična regija je enota na tretji ravni klasifikacije statističnih teritorialnih enot. Statistični urad Republike Slovenije je za izkazovanje statističnih podatkov na regionalni ravni prevzel členitev Slovenije na t. i. funkcionalna območja oziroma planske regije in jih poimenoval statistične regije.	V PZV so zaradi opredeljenih terenskih območij v večini primerov (razen v nekaterih primerih pri zasebnicah) regije izvajalca in regije prebivališča enake. Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani SURS.	Statistical region
Tehnik zdravstvene nege	**TZN**	Je član negovalnega tima in se po navodilih MS v PV ter v skladu s kompetenčnim modelom vključuje v obravnavo pacienta.	Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo nekatere ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego). V skladu z dodatnim pojasnilom pri MS so tudi v kategoriji TZN združeni vsi zaposleni s srednješolsko zdravstveno izobrazbo, ki opravljajo delo TZN.	Health technician
Varovanec		Pacient		Patient
Stiki OSTALO		Stiki, pri katerih so izključno zabeležene vrste zdravstvenih storitev, ki jih ne moremo razvrstiti niti v kurativne niti v preventivne storitve v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Med stike OSTALO se štejejo stiki, pri katerih je bila zabeležena vsaj ena od naslednjih storitev: Patronažna obravnava družine v sklopu obravnave posameznika (VZS 2809), Koordiniranje izvajalcev storitev v patronažni dejavnosti (VZS 2254), Zdravstveno vzgojno delo s posameznikom, obravnavanim v patronažnem varstvu (VZS 2825), Patronažna obravnava invalidne/ovirane osebe (VZS 2832) ali E-posvet v patronažnem varstvu (VZS 2826), obenem pa niso bile poročane niti kurativne niti preventivne storitve v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Contacts OTHER
Terensko območje		Geografsko opredeljeno območje, na katerem izvajalec patronažnega zdravstvenega varstva opravlja storitve.	Terensko območje je do hišne številke natančno opredeljeno geografsko območje, katerega nosilka je diplomirana medicinska sestra. Za PZV je temeljni terenski koncept dela na geografsko opredeljenem območju z družinsko obravnavo pacientov v vseh življenjskih obdobjih in v njihovem domačem okolju. Delo posameznega izvajalca PZV je usmerjeno predvsem v obravnavo geografsko opredeljenega terenskega območja kot celote, s tem pa tudi v obravnavo posameznika, družine in skupnosti v njihovem življenjskem okolju.	District

SEZNAM SLIK

5.2. Slika 1: **Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem – nosilci terenskega območja** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2015–2024 4
5.2. Slika 2: **Zdravstveno osebje po poklicnih skupinah Ministrstva za zdravje** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024 4
5.2. Slika 3: **Najpogosteje opravljene storitve pri kurativnih stikih**[1)] v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024 9
5.2. Slika 4: **Kurativni in preventivni stiki v patronažnem zdravstvenem varstvu** po statističnih regijah, Slovenija, 2024 13
5.2. Slika 5: **Prebivalci, stari 65 let in več, ter preventivni stiki starejših oseb v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah**, Slovenija, 2024 15
5.2. Slika 6: **Stiki zdravstvenega osebja z novorojenčkom v prvih dneh po odpustu** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024 16
5.2. Slika 7: **Stiki z neodzivniki Programa Svit** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024 18
5.2. Slika 8: **Prvi stiki po delovnem nalogu osebnega zdravnika v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva,** po izbranih poglavjih MKB-10-AM in statističnih regijah, Slovenija, 2024 21

SEZNAM TABEL

5.2. Tabela 1: **Zdravstveno osebje, stiki in storitve** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2015–2024 3
5.2. Tabela 2: **Stiki** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024 5
5.2. Tabela 3: **Preventivni stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva** po svojstvih, Slovenija, 2024 6
5.2. Tabela 4: **Stiki zdravstvenega osebja z novorojenčkom v prvih dneh po odpustu** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024 6
5.2. Tabela 5: **Rezultati pri otročnicah z izvedenim vprašalnikom EPDS** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2024 7
5.2. Tabela 6: **Prisotnost tveganja za padce pri odraslih, starih 65 let in več,** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva**,** Slovenija, 2024 8
5.2. Tabela 7: **Diagnoze, zabeležene pri prvih stikih po delovnem nalogu osebnega zdravnika v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva,** po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2024 10
5.2. Tabela 8: **Zdravstveno osebje in obiski/stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva** po statističnih regijah, Slovenija, 2024 11
5.2. Tabela 9: **Stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva**, po statističnih regijah Slovenije, 2024 12
5.2. Tabela 10: **Preventivni stiki v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po svojstvih in statističnih regijah**, Slovenija, 2024 14
5.2. Tabela 11: **Rezultati pri otročnicah z opravljenim/narejenim vprašalnikom EPDS v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva** po statističnih regijah, Slovenija, 2024 17
5.2. Tabela 12: **Prisotnost tveganja za padce pri osebah, starih 65 let in več,** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2024 19
5.2. Tabela 13: **Diagnoze, zabeležene pri prvih stikih po delovnem nalogu osebnega zdravnika,** v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, po poglavjih MKB-10-AM in po statističnih regijah, Slovenija, 2024 20